

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Květoslavy Paloncyové a soudců JUDr. Ivana Slivky a JUDr. Renáty Zimové ve věci žalobce **Aleše O.**, bytem xxx, xxx, zastoupeného Mgr. Lenkou Hnilicovou, advokátkou v Praze 2, Lublaňská 6/55, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti** se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, IČ 00025429, o **zaplacení 701 932 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 4. července 2013, č.j. 15 C 205/2012 – 90,

t a k t o :

I Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku žalobu zamítajícím (II.) **m ě n í** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 66 300 Kč se 7,75 % úrokem z prodlení ročně od 7.10.2012 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku; jinak se v tomto výroku rozsudek soudu I. stupně **p o t v r z u j e**.

II Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 31 036,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokátky Mgr. Lenky Hnilicové.

O d ů v o d n ě n í

Shora označeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované zaplatit žalobci 10 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. od 7.10.2012 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrokem I.). Dále zamítl žalobu, aby žalovaná zaplatila žalobci 614 892 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. od 7.10.2011 do zaplacení

a z částky 10 000 Kč od 7.10.2011 do 6.10.2012 (výrokem II.). Řízení do částky 77 040 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. od 5.10.2011 do zaplacení bylo zastaveno (výrokem III.). Konečně soud I. stupně vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrokem IV.). Podle odůvodnění se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky ve výši 701 935 Kč s příslušenstvím, částka měla sestávat ze 77 040 Kč představujících náklady právního zastoupení, ze 124 892 Kč představujících ztrátu na výdělku z důvodu rozvázání pracovního poměru v důsledku trestního stíhání žalobce a 500 000 Kč jako odškodnění za trestním stíháním vzniklou nemajetkovou újmu. Dne 3.9.2009 bylo usnesením policie zahájeno jeho trestní stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví, 30.11.2009 byla podána obžaloba, 15.11.2010 byl žalobce uznán vinným a odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců s osmnáctiměsíční zkušební dobou. Rozsudek byl potvrzen odvolacím soudem. Dovolací soud k dovolání uvedená rozhodnutí zrušil dne 15.6.2011. Žalobce byl poté obžaloby zproštěn rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 20.9.2011, který nabyl právní moci dne 6.10.2011. V důsledku jeho trestního stíhání došlo ke zničení jeho rodinného života, byl nucen ukončit zaměstnanecký poměr, což vedlo k finančním problémům a následně k neshodám v manželství a jeho rozvodu. Zaměstnavatelem byl přesvědčen, aby rozvázal pracovní poměr dohodou, což vzhledem ke svému psychickému stavu v době trestního stíhání akceptoval.

Žalovaná potvrdila, že u ní žalobce dne 6.4.2012 uplatnil nárok na náhradu škody. Jeho žádosti bylo částečně vyhověno stanoviskem ze dne 24.10.2012. Žalovaná uznala náklady obhajoby po úpravě ve výši 68 580 Kč, poukázala je žalobci dne 29.10.2012. Náhrada hotových výdajů byla snížena na 9 900 Kč. K požadovanému odškodnění za ušlý zisk žalovaná namítá nedostatek příčinné souvislosti mezi rozvázáním pracovního poměru a nezákonným rozhodnutím. K zadostiučinění za trestní stíhání žalovaná namítá promlčení nároku s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 30 Cdo 3271/2009. Šestiměsíční promlčecí doba podle § 32 odst. 3 zák. č. 82/1998 Sb. počala běžet dnem následujícím po dni, kdy se žalobce dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, tj. dnem následujícím po vyhlášení zprošťujícího rozsudku, 21.9.2011; žádost však byla žalované doručena až 6.4.2012.

Soud I. stupně po provedeném dokazování žalobě jen částečně vyhověl. Zjistil, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno usnesením policie ze dne 3.9.2009, šlo o usnesení nezákonné, protože tak je nahlíženo v souladu s judikaturou, když nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, které skončilo zprošťujícím rozsudkem, se posuzuje podle zák. č. 82/1998 Sb. jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím. S odkazem na ust. § 1, § 2, § 5, § 7, § 8 a § 31, § 31 a § 32 zák. č. 82/1998 Sb. se soud I. stupně zabýval jednotlivými nároky. Pokud jde o nárok žalobce na zaplacení nákladů obhajoby, žalobce vzal v tomto rozsahu žalobu zpět, soud I. stupně tudíž řízení o tomto nároku zastavil. Pokud jde o požadavek žalobce na zaplacení náhrady za ztrátu na výdělku, soud I. stupně z provedeného dokazování zjistil, že žalobce ukončil pracovní poměr se svým tehdejším zaměstnavatelem xxx xxx xxx dohodou. Žalobci nikdo neříkal, že musí pracovní poměr ukončit. Důvodem byla atmosféra na pracovišti, zvýšené požadavky ze strany zaměstnavatele na práci xxx obecně. Nelze dovodit, že rozvázání pracovního poměru bylo v příčinné souvislosti s trestním stíháním žalobce. K zostření požadavků došlo v důsledku úmrtí člověka, v souvislosti s nímž byl žalobce trestně stíhán, zostření požadavků bylo důsledkem úmrtí člověka, nikoliv důsledkem trestního stíhání žalobce. I žalobce uvedl, že na něj nikdo ze strany zaměstnavatele „netlačil“ k rozvázání pracovního poměru. Nelze klást k tíži žalované dobrovolné rozhodnutí žalobce ohledně skončení pracovního poměru. Pokud jde o požadavek žalobce na náhradu nemajetkové újmy, soud I. stupně především dovodil, že

žaloba byla uplatněna včas, nárok z tohoto titulu není promlčený, protože až právní mocí zprošťujícího rozsudku se žalobce dozvěděl o pravomocném skončení trestního řízení, tedy dne 6.10.2011, protože státní zástupce si při vyhlášení rozsudku ponechal lhůtu k eventuálnímu podání odvolání. Žalobci v souvislosti s trestním stíháním vznikla nemajetková újma, samotné trestní stíhání způsobuje újmu, v souzené věci byl žalobce dokonce pravomocně uznán vinným a odsouzen, případně pouhé konstatování porušení práva žalobce by nebylo dostatečnou satisfakcí, tudíž soud I. stupně posuzoval v jaké míře má být žalobě na přiměřené zadostiučinění za nezákonné rozhodnutí vyhověno. Žalobce byl trestně stíhán pro podezření ze spáchání trestného činu ublížení na zdraví dle § 224 odst. 1, 2 trestního zákona jako osoba v minulosti netrestaná. Vzhledem k zastoupení advokátem jako obhájcem měl informace, že i v případě odsouzení mu bude uložen trest na samé spodní hranici trestní sazby, žalobce nebyl stíhán vazebně. Netvrdil, že by jeho trestní stíhání bylo medializováno nebo jinak vešlo v obecnou známost. K rozvázání pracovního poměru došlo v důsledku dohody. Soud nemá za prokázány ani zvýšený význam řízení pro žalobce, k rozvodu manželství žalobce došlo z toho důvodu, že žalobce přišel o zaměstnání a manželka živila rodinu. Žalobce se věnoval svým koníčkům a zájmům, práci sháněl laxe. Posléze si našel přítelkyni. Při rozhodování o výši nároku soud vyšel z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře žalobce a přihlédl i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Kritéria stanovená v ust. § 31a odst. 3 zák. č. 82/1998 Sb. nepoužil protože ta jsou vyhrazena nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. Soud tak ve výši zadostiučinění též zohlednil hrozící trest, působení trestního stíhání na žalobce a na jeho okolí a přihlédl i k obvyklým stavům bezmoci a úzkosti v psychice žalobce, načež došel k závěru, že přiměřenou částkou zadostiučinění je částka ve výši 10 000 Kč, kterou přisoudil i s po právu žádaným příslušenstvím. O náhradě nákladů řízení rozhodoval soud I. stupně podle ust. § 142 odst. 1 občanského soudního řádu (dál jen o.s.ř.), o nákladech nemajetkové újmy rozhodoval dle ust. § 150 o.s.ř.

Rozsudek napadl odvoláním žalobce ve výroku žalobu zamítajícím a ve výroku o nákladech řízení s návrhem, aby odvolací soud změnou rozsudku přisoudil žalobci 614 892 Kč s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % p.a. od 7.10.2012 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku, a aby mu přisoudil náklady řízení. Odvolatel nejprve namítal, že soud I. stupně neuvažoval správně, jestliže došel k závěru, že ukončení pracovního poměru žalobce nebylo v příčinné souvislosti s trestním stíháním žalobce. Nezabýval se však konkrétně otázkou, za jakých okolností k dohodě došlo. Uzavření dohody bylo iniciováno zaměstnavatelem. Vedoucí pracovnice zaměstnavatele si žalobce zavolala do kanceláře a sdělila mu, že není možné nadále zaměstnávat někoho, kdo zavinil smrt člověka. Žalobce nebyl schopen vzniklou situaci vzhledem k neustálému vypětí z trestního stíhání objektivně posoudit. K vyostření situace na pracovišti došlo po obvinění žalobce z trestného činu, jak uvedl svědek Miroslav P. Je třeba také vzít v úvahu, jak by žalobcův profesní život ovlivnila případná výpověď ze strany zaměstnavatele, šance najít zaměstnání by se staly mizivými. Žalobce se podvolil iniciativě zaměstnavatele, je těžko předpokládat, že by zaměstnavatel po deseti letech trvání pracovního poměru navrhl žalobci ukončit pracovní poměr nahodile, bez důvodu. Ke skončení pracovního poměru tak došlo v důsledku probíhajícího trestního stíhání žalobce, je tedy opodstatněný požadavek na zaplacení 614 892 Kč s přísl. Pokud jde o nemajetkovou újmu, soud I. stupně pochybil při stanovení výše újmy. Žalobce byl trestně stíhán dva roky, byl pravomocně shledán vinným, až po dovolání žalobce byla nezákonná rozhodnutí zrušena a teprve poté byl zproštěn obžaloby. Dva odsuzující rozsudky v důsledku vedly k rozpadu manželského a rodinného života, k psychickému strádání, ztrátě zaměstnání, vážným finančním potížím. Již samotná skutečnost, že byl žalobce spojován se zaviněním

smrti jiného působí výraznou újmu na cti, žalobce také mohl být odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, což soud I. stupně nemístně bagatelizuje. Odsouzení by bylo likvidační i pro profesní život žalobce. Přes vše uvedené soud I. stupně přiznal žalobci jen 10 000 Kč, což je částka s ohledem na útrapy žalobce prakticky nicotná. Nejsou správné ani závěry soudu I. stupně o příčinách rozvratu rodiny žalobce (laxní shánění práce, nevěnování se rodině, mimomanželský poměr), zvláště v tom ohledu, že žalobce zaměstnání intenzívně sháněl, alespoň si přivydělával drobnými pracemi pro známé. Mimomanželský poměr byl až důsledek rozvratu manželství. Vyčíslení přiměřeného zadostiučinění je velmi obtížné, nicméně žalobce za přiměřenou považuje žalovanou náhradu ve výši 500 000 Kč.

Žalovaná navrhla potvrzení rozsudku.

Odvolací soud po zjištění, že zákonnými důvody podložené odvolání žalobce bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), při nařízeném jednání přezkoumal v rozsahu odvoláním vytýčeném (§ 206 o.s.ř.) rozsudek i průběh řízení (§ 212, § 212a o.s.ř.) a poté shledal odvolání žalobce jen částečně opodstatněným.

Odvolací soud zcela shodně se soudem I. stupně shledává nedostatek příčinné souvislosti mezi trestním stíháním žalobce a ukončením jeho pracovního poměru u tehdejšího zaměstnavatele, jinými slovy ani odvolací soud na podkladě spisu nepovažuje nárok žalobce na zaplacení částky 124 892 Kč jako náhrady za ztrátu na výdělku za nárok opodstatněný. Žalobce v odvolání dovozuje, že k ukončení pracovního poměru došlo kvůli trestnímu stíhání žalobce, poukazuje na okolnosti věci, atmosféru na pracovišti, návrh zaměstnavatele a popisuje úvahy, jaké žalobce vedly k ukončení pracovního poměru dohodou, nicméně veškerá tato argumentace žalobce přehlíží či potlačuje zřejmý fakt, totiž skutečnost, že žalobce ukončil pracovní poměr dohodou, tedy o své vůli přijal návrh na ukončení pracovního poměru (ať už byl veden jakýmikoliv motivy). Toto bylo příčinou ukončení pracovního poměru žalobce, pokud by žalobce dohodu neuzavřel, jeho pracovní poměr by neskončil.

Poněkud jinak je to s nárokem žalobce na zaplacení přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Soud I. stupně správně dovedl, že žalobci tento nárok zásadně přísluší, už vzhledem k povaze řízení, z něhož se nemajetková újma žalobce odvíjí, nepostačuje k satisfakci žalobce pouhé konstatování porušení práva žalobce v trestním řízení. Potud se odvolací soud s vývody soudu I. stupně ztotožňuje, nikoliv již ovšem v určení výše zadostiučinění. Z provedeného dokazování vyplývá, že žalobce byl od 3.9.2009 do 6.10.2011 (tj. 763 dnů) trestně stíhán, v průběhu řízení byl dvakrát uznán vinným a odsouzen m.j. k podmíněnému trestu odnětí svobody, nezákonná rozhodnutí zrušil až dovolací soud, teprve posléze byl žalobce obžaloby zproštěn. V mezidobí bylo manželství žalobce rozvedeno rozsudkem ze dne 6.9.2011, v němž byla hlavní příčina rozvratu manželství shledána v rozdílnosti názorů manželů na jejich společné soužití, zejména řešení finančních problémů, které nastaly po ztrátě zaměstnání žalobce. Základní hlediska pro určení výše nemajetkové újmy stanoví ust. § 31a odst. 2 věty druhé zák. č. 82/1998 Sb., přihledne se k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem za nichž k nemajetkové újmě došlo. Zákonná hlediska vyjmenovaná v ust. § 31a odst. 3 zák. č. 82/1998 Sb. se při posuzování újmy vzniklé nezákonným rozhodnutím nepoužijí, protože jsou vyhrazena případům újmy vzniklé z nesprávného úředního postupu, nicméně nelze přehlédnout, že při jednotě právního řádu je

žadoucí, aby srovnatelná úprava (a úprava satisfakce za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem by měla být srovnatelná se satisfakcí za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím) v důsledku vedla i k vzájemně porovnatelným výsledkům, totiž aby satisfakce z důvodu nezákonného rozhodnutí poskytovaná nebyla v extrémním nepoměru k satisfakci za nesprávný úřední postup, byť při respektování rozdílu mezi oběma újmami. V zájmu předvídatelnosti rozhodnutí (pro skutkově podobné případy) by měla být metodika použitá při úvaze o výši satisfakce použitelná i v řízení podobných, samozřejmě při respektování individuálního rozměru té či oné souzené věci. Podle přesvědčení odvolacího soudu by základem pro určení výše plnění v poměrech souzené věci měla být délka, po kterou nezákonné trestní stíhání žalobce trvalo, přičemž se nabízí určit výši majetkové újmy určitou částkou za jeden den trvání trestního stíhání s ohledem na konkrétní okolnosti věci. Tíživý následek v podobě nejistoty spojené s očekáváním průběhu a výsledku trestního řízení trval od jeho zahájení až do pravomocného zproštění obžaloby, tedy po dobu 763 dnů. Trestní stíhání je závažným zásahem do života stíhaného, význam řízení pro žalobce tak je třeba v kontextu chápat jako význam zvýšený, zvláště když v poměrech trestního řízení byl žalobce dvakrát uznán vinným a odsouzen. Při komparaci satisfakce poskytované za nesprávný úřední postup v trvání několika let, kde výše ročního plnění za třetí a další roky trvání řízení představuje 15 000 Kč až 20 000 Kč za rok, se satisfakcí, jež by měla být poskytnuta v souzené věci za nezákonné rozhodnutí, je třeba uvážit, že význam řízení byl pro žalobce zvýšený, zvýšený význam řízení nachází odraz při satisfakci za nesprávný úřední postup ve zvýšení základního odškodnění až o 50 %, jinak řečeno podle náhledu odvolacího soudu by měla být satisfakce ze rok trvajících trestní řízení skoro dvakrát vyšší, než by příslušela za nesprávný úřední postup. Za účelem zjištění výše přiměřené satisfakce a v zájmu možného porovnání se zadostiučiněním poskytovaným za nezákonné rozhodnutí o vazbě a trestu považuje odvolací soud za vhodné, aby při respektování výše uvedených hledisek byla stanovena denní výše satisfakce. Té při zachování přiměřenosti s ohledem na konkrétní poměry věci odpovídá v dané věci částka ve výši 100 Kč za jeden den (36 500 Kč ročně). Na základě předestřených úvah dospěl odvolací soud k závěru, že žalobci náleží z titulu satisfakce za nezákonné trestní stíhání 76 300 Kč (763 x 100 Kč), soud I. stupně žalobci přisoudil 10 000 Kč, proto odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve výroku II. změnil dle ust. § 220 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. tak, že žalobci přisoudil dalších 66 300 Kč včetně po právu žádaného příslušenství, jinak výrok II. odvolací soud dle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil.

Změny doznal výrok o nákladech řízení. Žalobce uplatnil v řízení tři nároky, jeho nárok na náhradu za ztrátu na výdělků byl zamítnut, nárok na náhradu nákladů obhajoby žalovaná uspokojila po zahájení řízení, tedy v této části to byla procesně žalovaná, kdo zavinil zastavení řízení; z hlediska výsledků řízení o těchto návrzích tedy vyznívá výsledek řízení nerozhodně. Žalobce ovšem také uplatnil nárok na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu, který žalovaná neuznala, vznesla vůči němu námitku promlčení, přičemž žalobce v základu nároku uspěl už v řízení před soudem I. stupně. Jestliže žalobce uspěl v základu nároku, kde výše plnění závisela na úvaze soudu, přísluší žalobci proti žalované právo na náhradu nákladů řízení upínajících se k tomuto nároku dle ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. Žalobci tudíž náleží náhrada nákladů řízení před soudem prvního stupně. Jejich výše činí 31 036,50 Kč, z toho 23 250 Kč je odměna za sedm a jednu polovinu úkonu právní služby (§ 7 b. 5., § 9 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. v rozhodném znění), 2 400 Kč je osminásobkem režijního paušálu po 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. v rozhodném znění) a 5 386,50 Kč je 21 % DPH z odměn a náhrad. Pokud jde o náklady odvolacího řízení, zde již není možné použít ust. § 142 odst. 3 o.s.ř., žalobce sice uspěl s návrhem na přiměřené zadostiučinění ve větší míře než u soudu I. stupně, v odvolacím řízení však už žalovaná

základ nároku nezpochybnila, tedy v odvolacím řízení o tomto nároku (už jen o jeho výši) převážně uspěla. Žalovaná tak zaplatí žalobci náklady před soudem I. stupně ve shora uvedené výši, a to v obecné lhůtě k plnění a na zákonné platební místo (§ 160 odst. 1 část věty před středníkem, § 149 odst. 1 o.s.ř.).

P o u ě n í : Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky u soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Přípustnost dovolání podle § 237 až § 238a o.s.ř. je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

V Praze dne 10. března 2014

JUDr. Květoslava Palonciová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Rejentová